

Geïntegreerde bestrijding bij opkweek kuipplanten

Vermeerderaar doorbreekt vicieuze

Cris Oostveen (links) tegen John Valster: "Het is een samenspel tussen mij en de gewasbeschermingsspecialist. De een kent de gevoeligheid van de soorten, de ander de kracht van de biologische bestrijders."

Het is vanzelfsprekend dat uitgangsmateriaal vrij moet zijn van ziekten en plagen. De familie Oostveen experimenteert nu een paar jaar met geïntegreerde bestrijding, omdat puur chemische bestrijding een heilloze weg was. Inmiddels winnen de voordelen het van de nadelen.

TEKST: PIETERNEL BOUWMAN - VAN VELDEN

BEELD: HENK BOUWMAN

Het begon allemaal met één bijzondere witte Lantana. Dat was de aanzet voor de vermeerdering van een breed assortiment kuipplanten. Tegenwoordig is De Zonnebloem Jonge Planten één van de twee belangrijkste vermeerderaars in Nederland voor dit specifieke segment binnen de potplantenteelt.

Bart en Cris en hun ouders Wijnand en Julia Oostveen hebben hun bedrijf in De Kwakel, waar ze onder andere (on)bewortelde stek en weefselkweekplanten afharderen. Verder produceren ze voor de retail P9-planten (de bekende vierkante pot voor abutilon en klimmers als Clematis). Een veelzijdig bedrijf, dat door zijn duizelingwekkend breed assortiment ook een paradijs is voor plagen. Cris Oostveen vertelt hoe ook op dit bedrijf geïntegreerde bestrijding zijn intrede deed. John Valster van Brinkman Agro begeleidt hem daarbij.

Kuipplanten

De familie had een kleine kwekerij met bloemenwinkel in Nieuwe Niedorp, alwaar ze halverwege de jaren tachtig begonnen met de productie van kuipplanten op stam. Hun assortiment stelden ze samen door het bijeen brengen van gangbare soorten, die geschikt zijn voor het terras, maar ook via reizen die ze maakten door Europa, Afrika en Nieuw Zeeland.

Ze zochten vooral in gebieden met een gematigd klimaat. Daar vonden ze planten die de Nederlandse winter niet zouden overleven, maar wel geschikt waren voor het terras. Zo ontstond bijna vanzelfsprekend een levendige handel in stekken voor kuipplanten en perkplanten. In 1996 verhuisde de familie naar De Kwakel. Daar groeide hun bedrijf uit naar 13.000 m². De naam Zonnebloem bleef bestaan.

Steeds meer problemen

"Plaaibestrijding heeft op ons bedrijf absoluut prioriteit", vertelt Oostveen. "Onze klanten verwachten schone stekken." Met die instelling was het dus nodig om op het hoogtepunt van de stekproductie twee keer per week chemische bestrijding toe te passen. Maar dat stopt een keer. "We kregen steeds meer problemen met de bestrijding van plagen, met name witte vlieg en spint", gaat hij door. "Die twee zijn lastig binnen de perken te houden en resistenties tegen gangbare middelen liggen op de loer."

Piek in de zomer

De Zonnebloem gebruikt voor de productie van stekken moerplanten, die geselecteerd zijn uit eigen materiaal. De productie start half april en loopt door tot september. De piek ligt in de zomer. Kuipplantentelers starten op dat moment

met de teelt, die voltooid moet zijn in het volgende voorjaar. In april begint het plukken van stekken. Deze stekken worden beworteld in pluggen en staan dan gedurende vijf tot tien dagen bij een hoge RV. Op dat moment kun je niet spuiten.

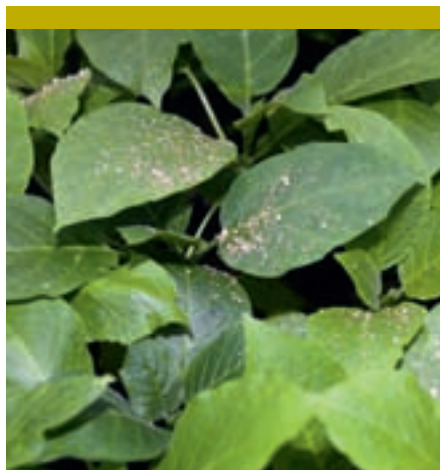
In de stekfase loopt het plantje ook nog niet zoveel risico. Door de moerplanten goed schoon te houden voorkomt de teler dat zijn stekken besmet zijn. “We hebben er best voordeel van dat ons bedrijf vrij geïsoleerd ligt. Invlieg van buiten valt dus erg mee”, vindt hij.

Moerplanten produceren zo'n vijf tot dertig stekken per week, afhankelijk van de soort. Het bedrijf besteedt erg veel aandacht aan het stekken plukken en stekken. Dat is een secuur werkje, eigenlijk alleen geschikt voor vrouwenhanden. De stekjes zijn dun en kwetsbaar, maar door in de beginfase heel precies te werken, valt in de rest van de opkweek voordeel te behalen.

Biologische bestrijding

Na de bewortelingsfase gaan de stekken naar de kas voor de verdere opkweek. Doorgaans ontdekt Cris of iemand van het personeel een aantasting, die veelal pleksgewijs begint. Vervolgens valt dan het besluit om chemisch in te grijpen.

“We liepen echter vast met de chemie”, vertelt Oostveen. “Dus zijn we een jaar geleden in overleg met de leverancier begonnen met biologische bestrijding in de moerplanten. De stekken blijven we voorlopig chemisch bestrijden, maar we hopen wel dat de chemie beter aan slaat als de moerplanten nog niet bespoten zijn.” Dit jaar is het de bedoeling om geheel

Biologische bestrijding wordt vooral ingezet als de moerplanten al beworteld zijn.

In de bewortelingsafdeling staan de stekken vijf tot tien dagen bij een hoge RV.

over te gaan op biologisch in de moerplanten. Voor de teler heeft dat meerdere voordelen.

Allereerst is hij het spuiten zat, ten tweede kunnen zijn mensen gewoon doorwerken omdat er geen chemische middelen worden toegepast. Tot slot is een groot voordeel dat er geen groeiremming meer optreedt. En als dan toch blijkt dat hij een keer chemisch moet corrigeren, dan hebben de middelen ook effect.

Nadelen zijn er eigenlijk niet. Bij enkele producten ontvangt een klant zijn stekken waar biologische bestrijders op zitten. Oostveen meldt dat ook. “Sommige telers doen er niets mee, maar anderen zijn er juist blij mee en gaan ermee verder.”

Verschillende gevoeligheid

Er staan meer dan honderd verschillende soorten planten op het bedrijf, waarvan de gevoeligheid heel verschillend is. Mandevilla 'Alice du Pont' is bijvoorbeeld een gewas dat veel insecten aan trekt en dus gevoelig is. En zo zijn er meer. Cris is binnen het bedrijf verantwoordelijk voor het scouten. Een keer per veertien dagen komt gewasbeschermingspecialist John Valster op het bedrijf om de stand van zaken door te nemen.

Valster: “Het is een samenspel. Oostveen kent de gevoeligheid van de soorten. Als teler moet je hier helemaal achter staan, wil het lukken. We zetten de volgende biologische bestrijders uit: Amblyseius swirskii, Eretmocerus eremicus en Encarsia formosa tegen witte vlieg, Phytoseiulus

persimilis tegen spint en Amblyseius cucumeris en Amblyseius andersoni tegen trips. Macrolophus caliginosus en Orius kunnen we hier niet inzetten, vanwege de schade die ze kunnen aanrichten.”

Hoewel problemen met chemische bestrijding op dit bedrijf aanleiding was om over te schakelen op biologische bestrijding, zijn er meer redenen. “Vergeet niet hoe belangrijk dit onderwerp wordt in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen”, voegt Valster toe.

Overwinteren

Op het vermeerderingsbedrijf staat eigenlijk nooit een afdeling leeg. Altijd zijn er planten die overwinteren, soms nieuwe vondsten, soms planten die weer stek voor moerplanten moeten gaan leveren. Er is geen mogelijkheid om een keer helemaal schoon te beginnen. Infectiedruk blijft dus altijd bestaan. Met de biologische bestrijding hoopt de familie een nieuwe weg in te slaan. Tot dusver is het niet tegen gevallen.

Vermeerderingsbedrijf Zonnebloem Jonge Planten heeft al een paar jaar ervaring met biologische bestrijding. Dit jaar probeert de kwekerij volledig te varen op geïntegreerde bestrijding. Het werkt beter dan steeds weer spuiten met de kans op resistenties. Bovendien blijven de planten beter aan de groei en kan iedereen zonder oponthoud doorwerken.

SAMENVATTING